

Quo Vadis, FMV?

Plnění programových tezí a další směřování FMV

Od tezí kandidátské prezentace na děkana, ke kterým se jako k programu pro příští období přihlásilo vedení FMV po nástupu do funkcí v únoru 2012, již uplynul téměř rok a půl. Po tuto dobu jsme se těmito programovými tezemi řídili a jsme přesvědčeni, že s menšími úpravami je možno těchto tezí použít i při představě o směřování fakulty v nejbližších letech. Můžeme s nimi však vystačit až do roku 2020, což je nejzazší časový horizont, kam se ještě odvážíme nahlédnout?

Dříve, než se pokusíme odhadnout příští směr vývoje FMV, podívejme se na školu a fakultu z pohledu uplynulých období.

VŠE slaví 60 let jako nejstarší a v oblasti ekonomických disciplín nejznámější vysoká škola, která měla po svém založení do určité míry monopolní postavení. Teprve později začaly vznikat provozně-ekonomické fakulty ostatních vysokých škol, které dnes tvoří významnou konkurenci VŠE a v některých oblastech bývají jejich specializované programy považovány za srovnatelné (např. Masarykův ústav vyšších studií ČVUT; provozně-ekonomická fakulta ČZU, která dnes svou strukturou do určité míry kopíruje VŠE; VŠB-TU Ostrava; TU Brno). Bez nadsázky lze říci, že každá větší veřejná a několik soukromých vysokých škol nabízejí studium ekonomie, podnikání či jinak formulované zaměření oborů, které jsou standardně nabízeny i na VŠE. Jestliže dříve byla VŠE jasnou volbou všech uchazečů o studium ekonomie, podnikání, veřejné správy, informatiky apod., čelí dnes významné konkurenci ostatních škol, které v souhrnu nabízejí mnohem více studijních míst, mnohdy srovnatelně kvalitní studium a výhodné lokální podmínky. Monopol zůstal VŠE jen v několika málo specializovaných oborech, jako je např. statistika, účetnictví nebo pojišťovnictví, pro které ostatní školy obtížně získávají pedagogy s požadovanou kvalifikací.

VŠE tedy do značné míry ztratila svůj nimbus výjimečnosti a na vzdělávacím trhu se utkává s rovnocennými hráči, s nimiž soutěží o studenty i respekt na trhu vzdělání. Svědčí o tom ostatně i údaje z analýz, týkajících se bydliště studentů, přicházejících studovat na VŠE. Pomíneme-li studenty ze Slovenska, je VŠE převážně regionální univerzitou, přitahující zájemce především z Prahy a okolí; kdysi převažující celostátní působnost je výrazně omezena z řady důvodů, z nichž vznik konkurenčních vysokých škol a rostoucí náklady na studium patří k těm nejvýznamnějším. FMV je určitou výjimkou, více než polovina našich studentů je z regionů mimo Prahu a Středních Čech.

Fakulta obchodní, přejmenovaná v roce 1991 na dnešní Fakultu mezinárodních vztahů, měla v době svého založení v rukou velký trumf – obor Ekonomika zahraničního obchodu, který až do poloviny šedesátých let bylo možno studovat pouze v Praze; nenabízela jej ani sesterská VŠE v Bratislavě. Spolu s o něco později otevřeným oborem Ekonomika cestovního ruchu byla Fakulta obchodní jedinou možností pro studium těchto velice atraktivních oborů, které po absolutorii

Od nástupu vedení do funkcí v únoru 2012 již uplynul téměř rok a půl.

nabízely v době totality jednu z mála příležitostí legálních výjezdů či dokonce působení v tržních ekonomikách. Tato možnost byla v podmínkách socialistické ekonomiky velice lákavá, což se projevovalo zejména v obrovském převisu zájemců o studium v obou jmenovaných oborech.

Se změnou společenských poměrů po roce 1989, ale zejména po transformaci ekonomiky z plánované centralizované ekonomiky na ekonomiku tržní, bylo nutné obchodní fakultu zcela zreorganizovat. Obchod se přestal dělit na zahraniční a vnitřní, do popředí se dostala problematika podnikání, výuka práva se stala významnou součástí všech na fakultě vyučovaných oborů.

Fakultě přibyly obory, které dotvářely její zaměření na mezinárodní ekonomické vztahy, nově bylo založeno Středisko mezinárodních studií Jana Masaryka a program Politologie. Z předchozích let fakultě zůstalo zaměření na studium cizích jazyků, neboť obor Ekonomika zahraničního obchodu vyžadoval studium 3 cizích jazyků. Díky tomu má fakulta kvalitně obsazené jazykové katedry, zajišťující výuku pro celou VŠE.

Zaměření na jazyky je i dnes jednou z výrazných komparativních výhod FMV, v rámci VŠE i ve srovnání s ostatními vysokými školami. Budoucnost FMV by měla být spjatá s posilováním této výhody, neboť mezinárodní směřování je nejen v názvu fakulty, ale jeví se jako obecný trend internacionalizace vysokoškolského studia vůbec.

Z 5 klíčových oblastí, určujících pro další rozvoj fakulty (pedagogika, personální rozvoj, vědecko-výzkumná činnost, spolupráce s praxí a finanční zajištění) se budeme postupně věnovat každé z nich, v závěru pak s představou jejich možného směřování do roku 2020.

Pedagogika

Obě teze, uvedené v původní prezentaci z listopadu 2011, tedy přetrvávající zájem o studium na naší fakultě a obecný demografický pokles populačních ročníků devatenáctiletých, který se bude ještě do roku 2016 prohlubovat, zůstávají v platnosti. Samotné naplnění směrných čísel, stanovených MŠMT, by v žádném z příštích roků nemělo pro FMV představovat výrazný problém. Zároveň je však nutné uvědomit si, že přijetí stanoveného počtu bakalářů je dosažením pouze kvantitativního cíle. Kvalita uchazečů o studium je stále nižší, což je dáno jednak upadající kvalitou základního a středního školství obecně (to není jen český fenomén, podobné propady v kvalitě škol vykazují i další, zejména evropské země), jednak životním stylem a výchovou mládeže (chybí četba, komunikace).

Jaké možnosti tedy FMV má, aby se s celkovým poklesem kvality uchazečů o studium vyrovnala? Především bychom neměli v žádném případě slevit z dosavadních nároků, právě naopak. I za cenu nenaplnění bakalářských kvót bychom měli trvat na stanovených standardech jak u přijímacích zkoušek, tak i v průběhu studia a jeho završení.

Zaměření na výuku cizích jazyků je i dnes výraznou komparativní výhodou FMV

Cestou ke kvalitě FMV je výběr uchazečů, přísné a efektivní vnitřní standardy a důslednost učitelů.

Určitou volnost při výběru uchazečů nabídl v uplynulém roce vyšší zájem o studium v oborech Cestovní ruch a Diplomacie, kde bylo možné dosavadní kvóty mírně navýšit, při současném snížení počtu přijatých zájemců u oborů, kde naplnění kvóty by znamenalo nepřiměřený pokles kvality (obor Mezinárodní obchod).

V této souvislosti se jako velmi pozitivní jeví nedávné rozhodnutí vedení VŠE provést interní přesun při zachování celkového počtu přijímaných studentů mírným snížením celkové kvóty přijímaných bakalářů při současném navýšení kvóty u magisterského studia o stejný počet, a to již pro nadcházející akademický rok. Zamýšlené zopakování této „směny“ počtu bakalářů za magistry při zachování celkové stanovené kvóty přijímaných studentů i v příštím roce by mohlo zvýšit kvalitu přijímaných bakalářů na FMV a více otevřít magisterský program schopným studentům nejen z VŠE.

Jako další body pro řešení otázek pedagogiky lze uvést:

- pokračující internacionalizace a další zvyšování podílu placené výuky v cizích jazycích
- důraz na výuku cizích jazyků jako významné komparativní výhody fakulty
- důraz na kvalitu výuky jako prvořadý požadavek.

Zvyšování podílu výuky v cizích jazycích (v praxi to znamená především, ale nikoli výlučně, v angličtině) umožní nejen další internacionalizaci studentské části akademické obce, ale posílí i finanční stabilitu fakulty a v neposlední řadě zvýší kvalitu výuky. Učitelé, kteří budou vyučovat v cizích jazycích, budou připravovat výuku s pomocí zahraniční literatury, předpokládají se jejich výjezdy na výměnné stáže a výuka v zahraničí. To všechno by mělo pozitivně ovlivnit kvalitu jejich výuky i výši finančního ohodnocení. Internacionalizaci na fakultě pak prohlubují rovněž zahraniční pedagogové a odborníci, kteří se účastní výuky na FMV jako hostující profesori.

Fakulta by měla jasně propagovat nabízené studijní obory jako ideální spojení přípravy na zaměstnání s jazykovou kompetencí ve dvou cizích jazycích. Žádná jiná veřejná vysoká škola nemá podle našeho zjištění srovnatelně zaměřené studium a to by měla být silná stránka FMV a jeden z hlavních marketingových argumentů. V této souvislosti se nadějně jeví reorganizace vedlejších specializací a nové uspořádání komerčních jazyků. Kromě zvýšené efektivity výuky by tato úprava měla přinést i hlubší znalosti jazyka a reálií příslušných regionů.

V pedagogické oblasti se nelze vyhnout otázkám kvality. K úsilí o co nejvyšší kvalitu a její prosazení do povědomí veřejnosti může výrazně přispět mezinárodní akreditace. Je velkou zásluhou předchozí děkanky prof. Zadražilové a jejího týmu, že požádali o akreditaci EPAS, a že se v minulém roce podařilo tuto akreditaci na 3 roky získat. Je to zároveň velká výzva a vlastně nikdy nekončící úsilí, protože akreditaci je nutno každoročně dokládat aktivitami, kterými fakulta podporuje akreditované programy a odstraňuje úzká místa, která akreditační komise EFMD

K úsilí o co nejvyšší kvalitu a její prosazení do povědomí veřejnosti může výrazně přispět mezinárodní akreditace.

při osobním průzkumu objevila. Zkušenosti, získané při obhajobě akreditovaných programů se přitom nepochybně pozitivně projeví i v ostatních oborech a ve všech postupech na fakultě uplatňovaných.

Když k tomu přidáme návštěvu akreditačního týmu EPAS, který po uplynutí období, na něž byla akreditace udělena, přijede zkoumat pokrok, k němuž v mezidobí došlo, je jasné, že máme-li si akreditaci udržet, nemůžeme ani na chvíli polevit v úsilí o neustálé zdokonalování stávajícího systému kontroly kvality výuky, učebních výstupů, kvalifikačních prací studentů, kvalifikačního růstu učitelů, publikační činnosti a řady dalších činností, jejichž kvalitu EFMD při udělování a následné re-akreditaci sleduje.

Z tohoto hlediska je snaha o udržení akreditace EPAS zároveň zárukou, že v úsilí o stálé zvyšování kvality všech našich činností budeme pokračovat.

Akreditace EPAS se může zdát z hlediska českých vysokých škol jako málo významná. Opak je však pravdou – v mezinárodním měřítku (a FMV chce být renomovanou institucí v širším než úzce národním rámci) je škola bez mezinárodní akreditace nezajímavou a nemá šanci se prosadit. O tom se přesvědčujeme při každém kontaktu se zahraničními kolegy, kdy obvykle jeden z prvních dotazů směřuje právě na otázku mezinárodní akreditace.

Personální rozvoj

Pro kvalitu výuky je rozhodující osobnost pedagoga. K opatřením, zaměřeným na personální rozvoj učitelů fakulty, patří:

- vytváření podmínek, které umožní špičkovým doktorandům pokračovat v pedagogické kariéře na fakultě (účast na výzkumných projektech, výuka v cizích jazycích)
- podpora kvalifikačního růstu pedagogů, vytváření podmínek pro plnění požadovaných kritérií
- využívání institucionálního rozvojového plánu VŠE
- podpora zapojení pedagogů do výzkumných projektů a jejich vysílání na zahraniční stáže
- stimulace akademického prostředí otevřenosti a spolupráce
- průběžné snižování administrativní zátěže.

Ne ve všech bodech můžeme zatím považovat naši snahu za úspěšnou, plnění některých bodů ovšem není zcela v rukou vedení fakulty. Ke zlepšení by mělo dojít v práci s doktorandy, zejména v případech, kdy vedení kateder zvažuje pokračování působení doktorandů jako pedagogů na plný nebo částečný úvazek. V současné době by měl každý na fakultu přijímaný pedagog splňovat požadavek odborné i jazykové kompetence. Vedení fakulty podporuje kvalifikační růst, ve spolupráci s vedením ostatních fakult usiluje o doplnění kritérií pro habilitační a jmenovací řízení o možnost substituce některých požadavků jinými, například výukou na zahraničních školách, při zachování celkové náročnosti požadavků.

Pro kvalitu výuky je rozhodující osobnost pedagoga a akademické prostředí fakulty.

Snahou je odstranit často i několikaleté čekání na splnění jednoho z kritérií, přestože uchazeč ostatní kritéria nejen plní, ale často i překračuje.

Vědecko-výzkumná činnost

Nová opatření vedení fakulty umožňují zapojení mladých pedagogů a postdoktorandů do individuálních plánů personálního rozvoje, podporovaných i finančně. Od vybudování fakultního výzkumného týmu jako metodického a konzultačního centra si vedení fakulty slibuje zapojení všech zájemců do jednotlivých nově se tvořících výzkumných týmů, včetně interkatedrálních. Výzkumné týmy by měly stimulovat akademickou diskusi a směřovat k vytváření center excellence. Od ustavení nového výzkumného centra, zaměřeného na výzkum ekonomik zemí jihovýchodní Asie, si slibujeme významný přínos v oblasti poznání této perspektivní části světové ekonomiky, včetně zahraniční spolupráce v oblasti výzkumu.

Nadále by také měla být posilována vnitřní i vnější motivace akademických pracovníků k dosahování špičkových výsledků ve vědecko-výzkumné činnosti, vzájemná spolupráce na řešení konkrétních vědeckých úkolů na bázi adekvátní metodologie a s využitím podpůrné infrastruktury fakulty v oblasti sdílení informací, přístupu do různých databází, metodologicky či tematicky orientovaných vědeckých seminářů atp.

Administrativní zátěž

Ačkoliv se administrativní zátěž nijak viditelně nesnižuje, po praktickém zvládnutí systému ISIS a všech jeho nabízených možností by mělo dojít k zpřehlednění a určitému úbytku administrativních úkonů. V uplynulém období byla v počítačovém systému fakulty i v samotném ISIS provedena řada inovací, které by se brzy měly projevit ve zjednodušení, případně standardizaci, snižující náročnost administrativních úkonů. V řadě případů však požadavky zvyšující administrativní zátěž přicházejí zvenčí a vedení fakulty je musí respektovat.

V nejbližší době nás čeká krátkodobé zvýšení požadavků na administrativu. Celou řadu úkonů, které zatím provádíme bez řádné dokumentace, budeme muset převést na systematicky podchycené a zdokumentované, kdykoli dohledatelné postupy. Týká se to zasedání jednotlivých komisí, zejména akreditační, porad výzkumných týmů a vůbec většiny činností, které již stejně provádíme, ale nejsou podchyceny administrativním řádem. Jakmile se podaří vytvořit pro jednotlivá konání jakousi „kuchařku“, upravující postupy a stanovující termíny, požadavky a jejich plnění, bude další konání nejen snazší a přehlednější, ale také kdykoli dohledatelné, což je pro mezinárodní akreditaci jedno z velmi důležitých kritérií.

Spolupráce s praxí

Dalším velmi důležitým kritériem je při mezinárodních hodnoceních spolupráce s praxí. V poslední době se podařilo upevnit kontakty s ministerstvy, která jsou pro obory fakulty rozhodující (MPO, MZV), navázat další důležité vazby s organizacemi

Výzkumné týmy by měly stimulovat akademickou diskusi a směřovat k vytváření center excellence.

Cestou ke snížení a optimalizaci administrativní zátěže jsou také inovace informačního systému fakulty.

jako je skupina COOP a některé další, ale celkově zatím spolupráce s praxí spoléhá spíše na osobní kontakty a nahodilá setkání. V této oblasti nás ještě čeká hodně práce, v neposlední řadě i proto, že spolupráce s praxí patří mezi nejdůležitější kritéria při hodnocení EPAS. Pokud by se podařilo prosadit nedávno zpracovanou nabídku inovačních voucherů pro praxi, byl by to nepochybně významný krok správným směrem.

Významnou součástí spolupráce s praxí jsou kontakty s absolventy. V této oblasti jsou české vysoké školy obecně, a VŠE zvláště, velmi pozadu ve srovnání se zahraničními školami. Tam absolventi ve valné většině považují spolupráci s Alma Mater za čest a je pro ně prakticky povinností. Tento přístup se v našich podmínkách rodí velmi těžce, ale musíme se o něj stále pokoušet, neboť má – pokud se zdaří - pro fakultu řadu neocenitelných výhod.

Jednou z cest, jak spolupráci s praxí prohloubit, je ustavení Rad pro strategické řízení a spolupráci s praxí jako poradního orgánu u těch oborů, kde dosud neexistují a aktivovat spolupráci tam, kde již byly založeny. Při vhodném výběru zástupců praxe může Rada poskytovat neocenitelnou zpětnou vazbu a řadu nápadů, jak výuku oboru zkvalitnit, doplnit a oživit, včetně případného začlenění členů Rady či jimi navržených odborníků do výuky.

Finanční zajištění

Přestože výkony fakulty v pedagogické oblasti poněkud klesají, díky vysokému podílu prostředků z internacionalizace, jednoho z ukazatelů, podle nichž se přidělují rozpočtové prostředky na fakulty, je rozpočet FMV v poslední době stabilizovaný a umožňuje plnění všech základních cílů v oblasti pedagogiky, výzkumu i internacionalizace.

Kromě rozpočtového financování, které obsahuje rovněž příspěvky na vědu a internacionalizaci, získává fakulta finanční prostředky rovněž z doplňkové činnosti, která je pro některé katedry, ale i fakultu, významným finančním přínosem. Vedení fakulty podporuje a bude i nadále podporovat aktivity, které umožňují katedrám i jednotlivcům získat dodatečné zdroje financování a zároveň nabízejí zajímavé a oceňované služby veřejnosti a podnikům. Pokud se podaří na MŠMT prosadit pro příští roky kontraktové financování, které by mělo stabilizovat příjmy veřejných vysokých škol na několik let dopředu, bude možné nastavit obdobným způsobem i financování kateder, aby jejich vedení mohlo pracovat s personálním obsazením s určitým výhledem do budoucna.

V rámci fakulty bylo nutné vzhledem k poklesu výkonů některé úpravy v počtech pracovníků některých kateder, ale v zásadě se tyto problémy daří ve spolupráci s vedením kateder průběžně řešit. Zároveň to však znamená, že vedení kateder musí pracovat s personálním obsazením kateder tak, aby byla při standardní kvalitě zachována vysoká efektivnost a kvalita výuky a zamezeno plýtvání, spočívající ve výuce sub-optimálně obsazených skupin.

Významnou součástí spolupráce s praxí jsou kontakty s absolventy.

Kromě rozpočtového financování, které obsahuje rovněž příspěvky na vědu a internacionalizaci, získává fakulta finanční prostředky rovněž z doplňkové činnosti, která je pro některé katedry, ale i fakultu, významným finančním přínosem.

Směřování FMV v nejbližších letech, s výhledem do roku 2020.

Úvodem bychom chtěli uvést několik obecných poznámek k dalšímu směřování vzdělávání na vysokých školách v příštích letech, s případným dopadem pro FMV.

Ze zahraniční literatury již nějakou dobu vyplývá obecná nespokojenost se současným stavem vysokoškolského vzdělávání vůbec a to zejména v oblasti „business schools“, kam VŠE, byť s řadou výhrad, také patří. V poslední době vzbudil velkou pozornost Sir Michael Barber, hlavní vědecký poradce bývalého britského premiéra Tony Blaira, zprávou „An Avalanche is coming: Higher Education and the Revolution Ahead“, kterou napsal spolu s dvěma kolegy z firmy Pearson, největší vzdělávací společnosti světa.

Stručně se dá poselství zprávy shrnout do několika vět: technický pokrok a globalizace již transformovaly řadu sektorů (médiá a komunikace, banky a finančnictví) a nyní stojí před vysokoškolským vzděláním. Autoři vidí jedinou šanci v tom, že se všichni hráči, od studentů až po vedení států, chopí iniciativy a společně dosáhnou potřebné transformace. V opačném případě hrozí nebezpečí, že stávající systém vysokoškolského vzdělávání bude nastávajícími změnami smeten.

Nový systém musí připravit veřejnost na to, že lidé se budou učit po celý život, přebírat osobní odpovědnost za sebe i okolní svět. Vysoké školy musí využívat možností, které nabízejí nové technologie, například “Massive open online courses” (MOOC), které umožňují internetovou účast na výuce každému zájemci prakticky bez omezení. Tyto kursy přitom připravují nejprestižnější světové univerzity, v současnosti jsou nabízeny bezplatně a pro studenty jsou skutečnou hodnotou. V této souvislosti se jeví rozvoj intranetové sítě fakulty jako vysoce žádoucí.

Vysoké školy musí využívat možností, které nabízejí nové technologie.

Tradiční víceúčelové vysoké školy s neefektivním výzkumným programem jsou podle autorů zprávy zastaralé a bez transformace jsou odsouzené k zániku. Budoucností je řada nových vzdělávacích modelů, založených na rozmanitosti. Autoři zprávy zmiňují pět modelů transformovaných vysokých škol:

- elitní vysoké školy, zaměřené na špičkový výzkum
- masové vysoké školy
- specifické instituce (niche universities)
- místní univerzity, uspokojující potřeby pouze daného regionu
- instituce nabízející celoživotní vzdělávání

Hlavními otázkami, které bude nutno v oblasti vysokého školství obecně řešit, jsou:

1. Jak zajistit vzdělání pro zaměstnatelnost? Náklady na získání diplomu rostou, ale jeho tržní hodnota klesá a absolvent je stále více ohrožován nezaměstnatelností.

2. Stávající přímou úměru mezi vynaloženými náklady a kvalitou získaného vzdělání je nutno překonat novými moderními technologiemi, kdy studenti sami nebo v kolektivu dosahují nové kvality.
3. Nový vzdělávací systém by měl podporovat alternativní poskytovatele vzdělání, zdůrazňující učení praxí a mentoring na pracovišti.

S ohledem na výše uvedených 5 modelů transformovaných vysokých škol vychází zařazení VŠE jako celku do skupiny masových vysokých škol. Každá z fakult by však mohla nalézt specifickou mezeru na trhu a stát se z tohoto pohledu „niche faculty“. FMV je pro tento účel jako stvořená, protože má výrazný náskok v otázce internacionalizace nejen před ostatními fakultami VŠE, ale v rámci celé České republiky. Jediným způsobem, jak si tento náskok a z toho plynoucí komparativní výhodu udržet, je kromě internacionalizace důraz na kvalitu, její neustálé sledování a kontrola (Quality Assurance , Quality Assessment).

Jediným způsobem, jak si může FMV komparativní výhodu udržet, je kromě internacionalizace důraz na kvalitu, její neustálé sledování a kontrola.

Pro úspěšnou transformaci ve fakultu, nabízející nové pojetí vzdělání a splňující požadavky na žádanou vzdělávací instituci potřebuje FMV důležité ingredience, které již do jisté míry vlastní:

- kvalitní a motivované studenty
- schopné a plně kvalifikované pedagogy
- efektivní spojení s praxí
- významné a spolehlivé zahraniční kontakty

Zaměření fakulty by mělo směřovat převážně k magisterským oborům, neboť na této úrovni se nejvíce projeví nový prvek ve výuce – „learning from peers“, kde učitel je jen jakýmsi moderátorem a iniciátorem myšlenek. Řada předních škol v zahraničí omezuje přednášky na magisterském stupni na minimum a podporuje nové, progresivní formy výuky, v nichž nedílnou součástí je vlastní aktivita studentů.

Zaměření fakulty by mělo směřovat převážně k magisterským oborům, neboť na této úrovni se nejvíce projeví nový prvek ve výuce – „learning from peers“.

Tento způsob výuky je ovšem náročný nejen na studenty, ale také na pedagogy, kteří musí přinášet do výuky nové myšlenky a být inspirátory diskusí. Značná část výuky by měla probíhat v cizích jazycích, zejména v angličtině, neboť jen tak je možno jednak získat (platící) studenty z celého světa, ale také přivést kvalitu výuky na srovnatelnou úroveň s univerzitami, se kterými chceme spolupracovat. Pěstovat globalizaci jen v českém jazyce je velmi obtížné, pokud vůbec možné.

K tomuto cíli by měl směřovat jednak výběr studentů do magisterských programů a rovněž budování pedagogického sboru, schopného dostát uvedeným nárokům.

Bakalářské studium na FMV by mělo probíhat paralelně v českém a anglickém jazyce a sloužit jako jeden z cenných zdrojů zájemců o studium v navazujícím magisterském studiu.

Jedním ze znaků kvalitní školy je pedagogický sbor schopných učitelů a výzkumných pracovníků. Ve světě se běžně uplatňuje pro využívání pracovní doby pedagogů poměr 40:40:20, představující rozdělení pracovní doby na

Ve světě se běžně uplatňuje pro využívání pracovní doby pedagogů poměr 40:40:20.

pedagogickou a vědeckou činnost a administrativu v tomto poměru. Na mnoha zahraničních školách vedení vytváří pedagogům paralelní kariérní cesty: výzkumné, výukové a praktické. Standardní rozdělení pracovní doby je pak pružně přizpůsobován příslušné cestě, kdy např. výzkumně zaměřený pedagog učí méně, než stanovený obecný poměr naznačuje. Výuková cesta zase znamená, že daný pedagog se věnuje především výuce a pro potřeby výuky zpracovává skripta, případové studie a další výukové materiály, ale není plně zapojen do špičkového výzkumu. Praktická cesta zatím u nás není příliš rozšířena, jde především o odborníky z praxe, kteří se věnují výuce v rámci kurzů MBA a v kurzech celoživotního vzdělávání. Zaměření na praktickou cestu vychází z prokazatelných zjištění, že klasický pedagog je jen okrajově využitelný pro kurzy, navštěvované praktiky. Pokud však v České republice nedojde ke změně v podmínkách akreditace, není pravděpodobnost uplatnění praktické cesty velká.

K nastavení poměru 40:40:20 v podmínkách FMV bude nezbytné přistupovat po pečlivém zvážení podmínek jednotlivých pracovišť a porovnání intenzity práce. Postupně by mělo dojít k odstranění situace, kdy celkový objem práce odvedené pro fakultu je mezi katedrami, ale především jednotlivci nevyvážený.

Významným znakem kvalitní vysoké školy, je její „firemní“ kultura, chování navenek i dovnitř, vůči studentům i vnějšímu prostředí. Na rozdíl od předchozích znaků je kultura instituce obtížněji popsatelná, ale snadno rozpoznatelná a k dobrému renomé jakékoli instituce rozhodně přispívá, je-li kladně vnímána veřejností, v případě fakulty to znamená pedagogy, studenty, zaměstnanci i veřejností.

Významným znakem kvalitní vysoké školy, je její „firemní“ kultura.

Jaká by tedy mohla být FMV v roce 2020?

Z předchozího vyplývá, že FMV v té době již bude mít převážně charakter instituce, zaměřené na magisterské a doktorské studium, s úspěšnými výzkumníky i oceňovanými pedagogy. Studentská obec bude převážně internacionální, neplacené programy (pokud v té době již nebude zavedeno školné) budou probíhat v češtině a v angličtině, placené programy pouze v angličtině. Důraz na jazykové znalosti bude zachován jako jedna z důležitých komparativních výhod fakulty. V té době již bude vyřešena vnitřní struktura fakulty, dojde k zúžení počtu oborů habilitačního a jmenovacího řízení, nově budou koncipovány stávající obory, doplněné např. oborem Ekonomická diplomacie, po němž existuje poptávka praxe již nyní.

FMV bude mít prověřenou strukturu mezinárodních vazeb, podílet se na společném výzkumu, mít podepsané a uskutečňované smlouvy o double a joint degree a spolupracovat s nejlepšími zahraničními institucemi při vysílání a přijímání pedagogů.

Katedry zůstanou základní strukturální složkou fakulty, stanou se centrem otevřených akademických debat a inspirativním prostředím pro učitele i doktorandy. Vedoucí kateder budou odpovědny za personální a pedagogickou

Katedry zůstanou základní strukturální složkou fakulty, stanou se centrem otevřených akademických debat a inspirativním prostředím pro učitele i doktorandy.

problematiku, průběžně přizpůsobovat obsazení výuky potřebám, dbát na odpovídající kvalifikační strukturu pracovníků a pracovat se střednědobou koncepcí katedry, odpovídající pětiletému funkčnímu období.

Dlouhodobě posílí postavení garantů oborů a předmětů. Garant bude lídrem týmu pedagogů, odpovídajícím za kvalitu výuky, pravidelnou novelizaci jejího obsahu a výukových metod.

FMV má již dnes relativně velmi dobré postavení, které by po odstranění či doplnění některých, většinou již identifikovaných slabých míst, mělo znamenat dobré vyhlídky dalšího rozvoje. Vedení fakulty v těchto tezích udává směr, kterým chce řídit fakultu po dobu svého funkčního období. V nejbližším období dojde na fakultě k vyhlášení vnitřního výběrového řízení na pozici vedoucích celkem 9 kateder, kde funkční období končí v srpnu 2013. Výše uvedené teze naznačují směr, který vedení fakulty od zájemců o vedení kateder očekává.

V nejbližším období dojde na fakultě k vyhlášení vnitřního výběrového řízení na pozici vedoucích celkem 9 kateder, kde funkční období končí v srpnu 2013.

Štěpán Müller, Pavel Hnát, Petr Štěpánek, Ludmila Štěrbová, Josef Taušer

24. dubna 2013